

NAČRT NAKUPA KNJIŽNIČNEGA GRADIVA V LETU 2021

<http://www.kjuc.si>

Poslanstvo knjižnice in cilji

Knjižnica Jožeta Udoviča Cerknica načrtno zbira, obdeluje, hrani in posreduje zapise vseh vrst in vsebin na različnih medijih, da jih lahko uporabljajo in si jih izposojajo prebivalci in obiskovalci občin Cerknica, Loška dolina in Bloke. Uporabnikom zagotavlja kontinuiran dostop do informacij in znanja ter jim pomaga pri iskanju različnih gradiv.

Knjižnica omogoča prost in enak dostop do vseh vrst gradiv. Prav tako knjižnica s sodelovanjem v vseživljenjskem izobraževanju, organizacijo posebnih oblik dejavnosti za otroke in odrasle, spodbujanjem in razvijanjem bralne kulture in informacijske pismenosti prispeva k napredku posameznika in skupnosti: kulturnemu, socialnemu, družbenemu in gospodarskemu razvoju okolja.

Cilji izhajajo iz poslanstva knjižnice: zadovoljiti potrebe posameznika in skupnosti po kulturi, izobraževanju, informacijah, druženju in razvoju osebnosti.

Vso pozornost posveča prenovi, dopolnjevanju knjižnične zbirke, ki mora v največji meri vsebovati želje in potrebe občanov, institucij, ki delujejo na Notranjskem, ob tem da knjižnica premišljeno načrtuje aktualno kvalitetno zbirko, zagotavlja enakomeren dostop do gradiva v vseh enotah knjižnice, primerno gradivo za skupine občanov s posebnimi potrebami, dopolnjuje domoznansko zbirko.

Eden izmed najpomembnejših ciljev je usposobljen in informiran občan, ki deluje v dobrobit Notranjske in slovenskega naroda.

Vsebinska izhodišča za izgradnjo knjižnične zbirke z navedbo zakonskih in strokovnih podlag

- Zakon o knjižničarstvu, UL RS 87/2001, 96/2002
- Pravilnik o pogojih za izvajanje knjižnične dejavnosti kot javne službe, UL RS 73/03
- Odlok o ustanovitvi javnega zavoda Knjižnice Jožeta Udoviča Cerknica UL RS 32/04, 69/04
- Pravilnik o načinu določanja skupnih stroškov osrednjih knjižnic, ki zagotavljajo knjižnično dejavnost v več občinah, in stroškov krajevnih knjižnic. UL 19/03
- Uredba o osnovnih storitvah knjižnic. UL RS 29/03
- Zakon o avtorski in sorodnih pravicah. UL RS 94/2004

- Standardi za splošne knjižnice
- Nacionalni program za kulturo
- Proračuni občin Cerknice, Loške doline, Blok
- Programi kulture občin Cerknica, Loška dolina, Bloke
- Letni delovni načrt KJUC

Vsebinska izhodišča za izgradnjo knjižnične zbirke so določena v zakonih, podzakonskih in ustanovitvenih aktih.

Knjižnica Jožeta Udoviča je splošna knjižnica, ki izvaja dejavnost za prebivalstvo v svojem okolju, zagotavlja storitve tudi za skupine prebivalcev s posebnimi potrebami. V središču pozornosti izgradnje knjižnične zbirke so potrebe uporabnikov in namen oz. poslanstvo knjižnice.

Prizadevanje knjižnice za enakost zadovoljevanja ugotovljenih potreb okolja, utemeljitev zastopanosti tematskih področij, uporabniki, cilji lokalne skupnosti

Knjižnica je v desetih letih prenovila vse enote, oz. je Enoto Rakek v letu 2010 vzpostavila na novo, v letu 2018 smo se preselili v nove prostore tudi v Enoti Nova vas. S tem je zagotovila osnovo za enakost pri zadovoljevanju potreb občanov na področju knjižnične dejavnosti.

Knjižnica Jožeta Udoviča sodeluje z izobraževalnimi (šole, vrtci ...), s kulturnimi (kulturni dom, muzej, knjižnice, društva ...), z raziskovalnimi institucijami (regijski park, DOPPS, društva ...), ki delujejo na Notranjskem, pa tudi širše v slovenskem prostoru. Povezujemo se in sodelujemo s Centrom vseživljenjskega učenja Primorsko-notranjske regije, ki ima v knjižnici točke vseživljenjskega učenja, smo tudi njihov partner pri projektu Informiranje in svetovanje v izobraževanju odraslih.

Knjižnica želi z nakupom gradiva čim bolj upoštevati specifične, značilne potrebe okolja, v katerem deluje, Standarde za splošne knjižnice in Nacionalni program za kulturo. Knjižnica deluje na območju, ki je veliko 483 km², s 131 naselji in zaselki. Odzivamo se na potrebe sedmih osnovnih šol, vrtcev, treh občin, notranjskega parka, muzeja, zavodov, društev, institucij, ki delujejo v tej pokrajini. Upoštevati specifične potrebe občanov notranjskih občin. Posebno pozornost bomo posvetili posredovanju lokalnih informacijskih virov in gradiv; tudi s pomočjo domoznanskega oddelka, ki zbira, obdeluje, varuje in predvsem posreduje domoznanske informacije.

Knjižnica želi upoštevati tudi posebne potrebe okolja. Na območju deluje dom za ostarele, ki ga z dostavnim vozilom obiskujemo mesečno. Knjižničarka dostavi želeno gradivo, se z varovanci pogovori, jih povabi na prireditve. Sodelujemo tudi z varstveno-delovnim centrom, varovanci nas večkrat organizirano obiščejo, skupaj pripravimo tudi razstavo njihovih del. Za slepe in slabovidne kupujemo gradivo, ki je zanje primerno: zvočne knjige, knjige z velikim tiskom ..., invalidi imajo dostop do vseh prostorov v vseh štirih enotah (dvigala, urejen dostop).

Cilji lokalne skupnosti so: zagotoviti enakomeren dostop do vseh vrst informacij in gradiva,

tudi dokumentov, ki so pomembni za lokalno skupnost in posameznika, podpora domoznanskemu oddelku, razvoj bralne kulture, informacijskega opismenjevanja, tudi s pomočjo knjižnice povečati razpoznavnost notranjskih občin.

Razvijanje in promocija branja, bralne kulture, bralne in informacijske pismenosti

Želimo razvijati tudi bralno kulturo pri različnih ciljnih skupinah tudi s pomočjo prireditev, ki promovirajo slovenske avtorje s področij humanistike in družboslovja. V knjižnici delujejo skupine za promocijo branja: Bralni klub, Deos skupina, Bralna skupina za osebnostni razvoj. Knjižnica bo s primernimi vsebinami omogočala razvijanje branja, bralne kulture in informacijske pismenosti. Veliko pozornost bomo namenili razvoju bralne kulture in s tem povezani promociji kakovostnejšega gradiva. V letu 2021 se bomo prijavi na državne in občinske razpise, projekte, ki so namenjeni promociji branja in knjižnice, in bodo izboljševali bralno kulturo, poznavanje slovenskega jezika. Z mesečnimi ogledi knjižnice predstavimo, kaj zbiramo, obdelujemo in hranimo v knjižnici, kako se za iskanje in pregledovanje knjižničnega gradiva uporablja program COBISS/OPAC, kje in kako si lahko sami poiščejo knjigo, informacijo; predstavitev baz podatkov, elektronskih virov.

Stanje in načrtovani obseg nakupa novih enot knjižničnega gradiva

Knjižnica bo posebno pozornost posvetila nabavi aktualnega knjižničnega gradiva: knjižnica vzdržuje aktualnost gradiva z nakupom oz. letnim prirastom najmanj 250 knjig na 1000 prebivalcev ter najmanj 40 izvodov neknjižnega gradiva na 1000 prebivalcev. Knjižnica načrtuje 0,25 in več enot knjižnega gradiva na prebivalca. Vsa leta ji je uspevala visoka številka nakupa tudi zaradi precejšnjih lastnih sredstev, ki jih je namenila gradivu. Tako načrtujemo tudi v letu 2021.

Načrtujemo 150 tekočih naslovov informativnega periodičnega tiska (časnikov in časopisov) v osrednji knjižnici v Cerknici. Želimo obdržati raznoliko ponudbo tako vsebini kot količini.

Načrtujemo 34 in več tekočih naslovov informativnega periodičnega tiska na organizacijsko enoto, saj želimo zagotoviti čim boljšo dostopnost do raznolikih gradiv.

Preglednica 1: Podatki o stanju knjižnične mreže

Organizacijska enota	Število prebivalcev	Število enot knjižničnega gradiva		Odprtost / ur na teden ¹
		zaloga	načrtovan nakup	
Cerknica	11.554	84.014	2043	50
Rakek		14.998	682	17
Stari trg	3.744	26.798	763	17
Nova vas	1.555	12.483	382	10

Knjižnica načrtuje **zastopanost knjižničnega gradiva na različnih vrst, oblik , na različnih**

medijih: poleg klasičnega knjižnega gradiva načrtujemo tudi velik odstotek nakupa neknjižnega gradiva: cd, dvd, baze podatkov, cd-rom, video, notno gradivo, kartografsko gradivo, spletni kulturni, informacijski viri itd. Zavedamo se, da občani čedalje pogosteje posegajo tudi po neknjižnem gradivu, hkrati pa knjižnica posodablja knjižnično zbirko na različnih medijih.

Načrtovan obseg nakupa nalovo po zvrsteh, zastopanost knjižničnega gradiva različnih vrst, oblik in dostopnosti

Knjižnica bo upoštevala zastopanost različnih tematskih oz. predmetnih področij: poudarek na nakupu leposlovja slovenskih avtorjev in prevodov zahtevnejših tujih del; za osrednjo knjižnico bomo vključili večino naslovov publikacij v javnem interesu, ki jih podpira Javna agencija za knjigo in Agencija za raziskovalno dejavnost; zagotavljanje večjega deleža umetniške avdiovizualne produkcije s poudarkom na evropski produkciji; uresničiti nakup s področja humanistike; ustrezno razmerje med vsebino, ceno in povpraševanjem; periodika različnih strokovnih in leposlovnih področij, ki ustreza širšemu krogu uporabnikov; neknjižno gradivo s poudarkom na aktualnosti, kvaliteti, umetniški vrednosti in poučnosti; zastopanost različnih vrst knjižničnega gradiva.

Knjižnica načrtuje razmerje 50% strokovne literature in 50% leposlovja.

To pomeni pridobiti čim več novih naslovov in enot knjižne in neknjižne produkcije ter s tem omogočiti uporabnikom dostop do gradiv.

Načrtovani delež naslovov za otroke in mladino je 25 - 30%. Knjižnica bo morala v prihodnjih letih uravnotežiti razmerje knjižnične zbirke in več sredstev nameniti nakupu gradiv za otroke in mladino: približevanje strokovnim priporočilom o obsegu in sestavi knjižnične zbirke.

Preglednica 2: Podatki o načrtovanem razmerju nakupa gradiva glede na zvrst

Priporočeno	Stroka do 50%	Leposlovje do 50%	Skupaj 100%
Načrtovano	50	50	100

Preglednica 3: Podatki o načrtovanem razmerju nakupa gradiva glede na namen

Priporočeno	Mladina 25-30%	Odrasli 70-75%	Skupaj 100%
Načrtovano	25-30	70-75	100

Knjižnica bo upoštevala enako dostopnost knjižničnega gradiva za vse prebivalce na področju njenega delovanja. Knjižnica Jožeta Udoviča Cerknica ima v treh občinah (Cerknica, Loška dolina, Bloke) štiri enote v popolnoma prenovljenih prostorih z enako dostopnostjo, tudi za invalide. Z dostavnim vozilom obiskujemo dom za ostarele, obiskujemo pa tudi bolne, ostarele na terenu oz. na domu.

Delno je enaka dostopnost knjižničnega gradiva za vse prebivalce omajana, saj država ne namenja sredstev za nakup gradiv za demografsko ogrožena območja.

Načrtovan obseg nakupa in zastopanosti e-knjig v zbirki

Želimo povečevati zastopanost slovenskih e-knjig v zbirki z nakupom dodatnih licenc portala biblos. Načrtujemo, da bomo v letu 2021 povečali število novih licenc, načrtujemo 300 licenc. Uporabniki si v knjižnici lahko brezplačno izposodijo tudi elektronske bralnike, na katere si prenesejo knjige iz elektronske knjižnice Biblos.

Povezovanje z deležniki v okolju

Knjižnica Jožeta Udoviča Cerknica sodeluje v **medknjižnični izposoji** in posredovanju informacij med knjižnicami, prav tako z **osrednjo območno knjižnico** v Ljubljani in z ostalimi slovenskimi knjižnicami.

Knjižnica Jožeta Udoviča sodeluje z izobraževalnimi (šole, vrtci ...), s kulturnimi (kulturni dom, muzej, knjižnice, društva ...), z raziskovalnimi institucijami (arhivi, regijski park, DOPPS, društva ...), ki delujejo na Notranjskem, pa tudi širše v slovenskem prostoru. Povezujemo se in sodelujemo s Centrom vseživljenjskega učenja Notranjsko-kraške regije.

Knjižnica skozi različne dejavnosti, kulturne dogodke v vseh štirih enotah promovira knjižnično zbirko. Izdaja vrsto tiskovin, ki uporabnike opozarjajo na novosti, aktualnosti v knjižnični zbirki. Prav tako vsebine, ki promovirajo knjižnično zbirko, objavlja na spletni strani knjižnice in fb.

Načrt nakupa knjig s sredstvi Ministrstva za kulturo

1 Načrtovan obseg nakupa novih knjig (do 2000 znakov)

S sredstvi države načrtujemo nakup:

- publikacij v javnem interesu, katerih izdajo sta finančno podprli Javna agencija za knjigo oziroma Javna agencija za raziskovalno dejavnost,
- ponatisov slovenske izvirne leposlovne klasike in ponatisov izvirnih slovenskih strokovnih del za mladino in odrasle,
- otroške in mladinske literature z znakom kakovosti »zlata hruška« ter
- zvočnih in e-knjig v slovenskem jeziku.

Pri nakupu knjižničnega gradiva iz državnih sredstev bomo prednostno upoštevali tudi vsebine, povezane z obeležitvijo naslednjih obletnic oziroma pomembnejših dogodkov v letu 2021:

- 30. obletnica osamosvojitve Republike Slovenije,
- Predsedovanje Slovenije Svetu EU,
- Leto Josipa Ipavca in Josipa Jurčiča,
- 200. obletnica ustanovitve Deželnega muzeja za Kranjsko,
- 300. obletnica Škofjeloškega pasijona.

Knjige, kupljene s sredstvi ministrstva za kulturo, bodo porazdeljene po enotah na podlagi števila prebivalcev, ki živijo na območju posamezne občine, dodeljen jim bo sorazmeren delež sredstev MK. Pri nakupu gradiva oziroma razporeditvi gradiva v mreži knjižnice je pomembna tudi velikost in odprtost organizacijske enote. V osrednji knjižnici v Cerknici je več strokovnega gradiva kot v njenih enotah, kjer je več leposlovja.

Knjižnica za izobraževalne namene načrtuje nakup gradiva različnih strokovnih področij in zahtevnostnih stopenj, za raziskovalne namene pa nakup izbranih del družboslovne, humanistične in tehnične stroke. Nakup kvalitetnega leposlovja domačih in prevedenih tujih avtorjev, nagrajenega in nominiranega leposlovja ter svetovno klasiko v slovenskem in tujih jezikih. Z enako skrbjo načrtuje nakup mladinskega leposlovja s poudarjeno estetsko in literarno vrednostjo za otroke in mlade.

Preglednica 2: Podatki o številu naslovov in izvodov knjig

Knjige ⁴	Število		Stroški v evrih
	naslovov	izvodov/licenc	
- v javnem interesu	200	300	6553
- ponatisi	35	50	1000
- kakovostne mladinske	100	300	6000
- e-knjige	60	60	1800
- zvočne knjige	100	100	1500

Preglednica 3: Podatki o razporeditvi knjig v knjižnični mreži – knjige v javnem interesu⁴

Organizacijska enota	Povprečno število izvodov	Odprtost / ur na teden ²
Osrednja knjižnica Cerknica	150	50
Enota Rakek	50	17
Enota Stari trg	70	17
Enota Nova vas	30	10

Preglednica 4: Podatki o razporeditvi knjig v knjižnični mreži – ponatisi⁴

Organizacijska enota	Povprečno število izvodov	Odprtost / ur na teden ⁵
Osrednja knjižnica Cerknica	35	50
Enota Rakek	5	17
Enota Stari trg	5	17
Enota Nova vas	5	10

Preglednica 5: Podatki o razporeditvi knjig v knjižnični mreži – kakovostne mladinske knjige⁴

Organizacijska enota	Povprečno število izvodov	Odprtost / ur na teden ⁵
Osrednja knjižnica Cerknica	150	50
Enota Rakek	50	17
Enota Stari trg	70	17
Enota Nova vas	30	10

Načrt promocije branja knjig, kupljenih s sredstvi MK (do 2000 znakov)

Bralno kulturo pri različnih ciljnih skupinah razvijamo tudi s pomočjo prireditev, ki promovirajo slovenske avtorje s področij humanistike in družboslovja. V knjižnici delujejo skupine za promocijo branja: Bralni klub, Deos skupina, Bralna skupina za osebnostni razvoj. Predpogoj za promocijo je dostopnost bralnega gradiva v mreži knjižnice.

Knjižnica Cerknica sodeluje pri projektih na nacionalni ravni:

»*Rastem s knjigo*« je nacionalni projekt spodbujanja bralne kulture, ki ga v sodelovanju s splošnimi knjižnicami izvaja Javna agencija za knjigo Republike Slovenije. Namen projekta je spodbujanje osnovnošolcev in srednješolcev k branju mladinskega leposlovja slovenskih avtorjev in k obiskovanju splošnih knjižnic.

Noč knjige je mednarodni dogodek, ki v Sloveniji poteka pod častnim pokroviteljstvom UNESCO. Nagovarja vse generacije bralcev, od najmlajših do najstarejših. Spodbuja dvig bralne kulture, pismenosti ter vrednot domišljije in znanja v družbi.

Promocija knjižničnih zbirk – knjižničar promovira zbirko na različne načine: na spletni strani knjižnice, v sami knjižnici, s prireditvami, na katerih predstavimo del gradiva (domoznansko, e-gradivo, predstavitev knjig), v ostalih medijih (časopisi, radio ...).

Datum: 1. 12. 2020

Marija Hribar, direktorica

